tehnicheski visshi uchilishcha. TU-Varna, Departament „Ezikovo obuchenie“, 160p.

3. Palii M., Karastateva. V (2004). Standartite v chuzhdoezikovoto obuchenie – sredstvo za uspesna profesionalna realizaciia po patia kam evrointegraciata. – Izvestiia na Saiuza na uchenite. Varna, seria „Khumanitarni nauki“, pp.71-73.

4. Slavova L. (1999) Niakoi teoretichni aspekti na obuchenieto po balgarski ezik v chuzhdoezikova sreda. Tendencii v obuchenieto po balgarski ezik. – Sbornik v chest na 65-godishninata na prof. K.Dimchev. – Sofiia, Bulvest 2000, pp.45-48.

5. Stojcheva M. (2006) Evropeiska ezikova politika. Sofiia, Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Okhridski“, p.33.

6. Zharebtsova Zh. (2013). Model obucheniia inostrannikh studentov audirovaniu i konspektirovaniu. – Vestnik Tambovskogo gosudarstvennogo universiteta im.G.R. Derzhavina, Gumanitarnie nauki, vip.4 (120), p.255

Пахомова С.

д.ф.н., проф., Пряшівський університет (Республіка Словаччина)

Pakhomova S.

Doctor Hab., Professor, University of Preshov (Republic of Slovakia)

СЛОВАЦЬКА ТА УКРАЇНСЬКА ЛІНГВІСТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: СЕМАНТИЧНІ КОНТРАСТИ

SLOVAK AND UKRAINIAN LINGUISTIC TERMINOLOGY: SEMANTIC CONTRASTS

Спостереження за використанням лінгвістичної термінології в словацькій та українській навчальній і науковій практиці дозволяє визначити численні факти асиметрії мовознавчих термінів у ракурсі їх змісту і форми. Незбіги у внутрішньосемантичній структурі лінгвістичних термінів словацької та української мов створюють проблеми як для студентів, так і для викладачів, особливо в білінгвальному середовищі або при викладанні словацької/української мови як іноземної. У статті представлено зіставне синхронічне дослідження словацьких та українських лінгвістичних термінів, які активно використовуються

в науковій та навчальній практиці. Контрастивний аспект дозволяє зафіксувати та описати випадки семантичних контрастів певної частини лінгвістичної терміносистеми порівнюваних мов. Аналізуються безеквівалентні мовознавчі терміни та причини їх існування. На конкретних прикладах охарактеризовано явище інтерлінгвальної омонімії та семантичних незбігів загальноновживаних термінів. Термінологічна асиметрія пояснюється переважно різними класифікаціями і неоднаковою інтерпретацією певних явищ, присутніх в обох мовах.

Ключові слова: контрастивний метод, словацька та українська лінгвістична термінологія, безеквівалентні терміни, інтерлінгвальна омонімія, незбіг семантичної структури загальноновживаних термінів.

Observing the use of linguistic terminology in Slovak and Ukrainian educational and scientific practice allows us to identify numerous facts of asymmetry of linguistic terms in terms of their content and form. Differences in the intra-semantic structure of linguistic terms in Slovak and Ukrainian create problems for both students and teachers, especially in the bilingual environment or in teaching Slovak / Ukrainian as a foreign language. The article presents a comparative synchronous study of Slovak and Ukrainian linguistic terms, which are actively used in scientific and educational practice. The contrasting aspect allows us to capture and describe cases of semantic contrasts of a particular part of the linguistic terminology of the compared languages. The equivalence of linguistic terms and the reasons for their existence are analyzed. Specific examples are characterized by the phenomenon of interlingual homonymy and semantic inconsistencies of common terms. The terminological asymmetry is mainly due to different classifications and different interpretations of certain phenomena present in both languages.

Key words: contrastive method, Slovak and Ukrainian linguistic terminology, inequivalent terms, interlingual homonymy, non-correspondence of semantic structure of commonly used terms.

Постановка проблеми. Спостереження за використанням лінгвістичної термінології в словацькій та українській навчальній і науковій практиці дозволяє визначити численні факти контрастів мовознавчих термінів усередині їх змісту і форми. Незбіги у внутрішньосемантичній структурі лінгвістичних термінів словацької та української мов створюють проблеми

як для студентів, так і для викладачів, особливо в білінгвальному середовищі або при викладанні словацької/української мови як іноземної. Дотепер немає спеціальних двомовних (словацько-українських та українсько-словацьких) лексикографічних праць з лінгвістичної термінології, які б відображали явище повної або часткової нетотожності лінгвістичних термінів у наведених мовах. Існуючі двомовні українсько-слов'янські словникимовознавчої термінології, опубліковані в Києві та Львові, також не торкаються вказаної проблеми [Adiahashi, Strelchuk, Palamarchuk 2011; Antonenko, Lobur, Palamarchuk 2009; Palamarchuk, Strelchuk 2004; Palamarchuk, Strelchuk 2006; Palamarchuk, Strelchuk 2008; Strelchuk, Palamarcyuk 2000, 2005, Strelchuk 2009, Palamarchuk, Strelchuk, Lobur, Hasił 2015], а багатомовний словникслов'янської лінгвістичної термінології [Slovník slovanské lingvistické terminologie 1977, 1979] був створений на типологічних засадах, а отже, в ньому не враховуються випадки семантичної невідповідності термінологічних одиниць у слов'янських мовах. Тому *метою нашого дослідження* є конфронтаційний аналіз словацької та української мовознавчої термінології. Вона відповідає актуальним завданням лінгвістичної славістики як в теоретичному, так і в практичному сенсі.

Термінологічна лексика є однією з найдинамічніших і найбільших за обсягом складових частин словникового запасу сучасних мов. Нові знання та модерні технології, прогрес у різних сферах науки, техніки і культури супроводжуються появою спеціальних слів на позначення нових об'єктів позамовної реальності. Новітні аспекти мовознавчих досліджень, як і нові явища в мові, викликають значний інтерес до лінгвістичної термінології, цим зумовлена наявність термінологічної комісії при міжнародному комітеті славістів.

Про актуальність дослідження лінгвістичної термінології в українському мовознавстві свідчать численні статті, дисертації і монографії, що з'явилися останніми десятиліттями в галузі лінгвістичної славістики [Kozelko 2016], а також праці лексикографічного характеру,

зокрема енциклопедії *Українська мова* [Ukrainska mova: Entsyklopediia], *лінгвістичні енциклопедії* О.О. Селіванової [Selivanova 2006; Selivanova 2011], словники лінгвістичної термінології, видані в різні роки [Hanych, Oliinyk 1985; Vakariuk, Pantso 2007; Yermolenko, Bybyk, Todor 2001; Lytovchenko 2000]. Усталеність української мовознавчої термінології обґрунтовується також і тим, що на всіх філологічних спеціальностях в університетах України з 60-х років минулого століття обов'язковими є предмети *Вступ до мовознавства* та *Загальне мовознавство*, які забезпечені нині різними підручниками [Doroshenko 2006; Karpenko 2006; Kocherhan 2001; Kocherhan 2003; Semchynskiy 1996 та ін.], наявність яких також стабілізує норми вживання спеціальної лексики в галузі лінгвістичної термінології.

Значно скромнішими є здобутки словацької лексикографії у сфері лінгвістичної термінології, вони обмежуються працями *Енциклопедія мовознавства* [Mistrík 1993] та *Лінгвістичний словник* [Mistrík 2002] і не охоплюють новітньої термінології. Варто констатувати, що вже настав час для створення сучасного словника словацької лінгвістичної термінології, оскільки мовознавчі праці останніх десятиліть, присвячені дослідженню різних рівнів мовної системи, дають достатній для цього матеріал.

Вивчення формування української лінгвістичної термінології в XIX – на початку XXI ст. дозволяє зробити класифікацію наукових праць з вказаної теми і виділити кілька груп відповідно до аспекту дослідження лінгвістичних термінів, а саме: 1) в діяхронії; 2) у синхронії; 3) у зіставному аспекті; 4) у працях окремих науковців чи громадських діячів; 5) у межах окремих розділів лінгвістики [Kozelko 2016: 131]. І хоча *зіставний* аспект дослідницьких праць цієї проблематики виділено в окрему групу, в українській мовознавчій літературі відчувається їх брак: зіставний аспект обмежується зіставленням української та англійської термінології. Проте нестача досліджень саме зіставного характеру компенсується укладанням перекладних словників лінгвістичної термінології. З початку XXI ст. в Україні опубліковано українсько-

польський, польсько-український, українсько-болгарський, українсько-сербський, українсько-чеський, українсько-німецький, українсько-хорватський, сербсько-український, українсько-іспанський, українсько-російсько-угорський, українсько-китайський та українсько-англійський словники лінгвістичної термінології.

Як бачимо, в цьому переліку лексикографічних джерел досі немає ані українсько-словацького, ані словацько-українського словників лінгвістичних термінів. А тому звернення до словацьких і українських мовознавчих термінів у контрастивному ключі належить до актуальних завдань лінгвістичної славістики. Дослідження словацької та української лінгвістичної термінології в контрастивному ключі поки що обмежується кількома нашими працями [Pakhomova 2012; Pachomovová 2016], присвяченими аналізу термінів зі сфери синтаксису.

1. Безеквівалентні терміни. Безеквівалентні терміни, які виявляються при конфронтаційному дослідженні словацької та української лінгвістичної лексики, відображають ті мовні реалії, які існують в терміносистемі лише однієї з порівнюваних мов. Передусім це стосується фонетичної і графічної системи обох мов. В українській термінології вживається термін *йотовані голосні*, який використовується для літер, якими в сильній позиції (на початку слів і після голосних) позначаються два звуки: я [j+a], ю [j+u], є [j+e], ї [j+i]. До словацьких термінів, що не мають паралелей в українській мові, слід віднести лексичні одиниці *dlžeň, vokáň*.

Відсутність певних термінів в українському мовознавстві пояснюється різницею в теоретичній інтерпретації подібних мовних явищ: слов. *zamlčaný podmet, doplnok, polopredikatívna konštrukcia, voľna* а *tesná polopredikatívna konštrukcia*, укр. *означено-особове речення, неозначено-особове речення, узагальнено-особове речення*.

2. Інтерлінгвальна омонімія в лінгвістичній термінології. Явище міжмовної омонімії є характерним для споріднених мов і виникає в результаті неоднакового розвитку семантичної структури лексичних одиниць, зокрема розширення, звуження або зміщення значення, в

результаті розпаду полісемії, або ж як наслідокрізної долі запозичених слів тощо. Ці „фальшиві друзі перекладача“ мають місце і серед лінгвістичних термінів. Розглянемо кілька з них.

2.1. *Syntagma* ≠ *Синтагма*. Повний формальний збіг термінів *синтагма* – *syntagma* та *склад* – *sklad* при їх різному семантичному наповненні вимагає окремого аналізу, оскільки ці термінологічні одиниці використовуються при описі явищ різних рівнів мовної системи: фонетичного і синтаксичного.

Перша частина, з якої традиційно починається вивчення синтаксису, – це *синтаксис словосполучення* (слов. *syntagmatika*). В синтаксисі української мови назва *синтагма* взагалі не використовується – лише *словосполучення* (слов. *syntagma*). Поняття *синтагма* за східнослов'янською науковою традицією сприймається не з позиції мовної системи – як синонім *словосполучення*, але з позиції мовлення, не в синтаксичному, а у фонетичному аспекті: як найбільша звукова (супрасегментальна) одиниця, виділена з обох боків паузами. Іншими словами, в українській лінгвістичній традиції термін *синтагма* (слов. *syntagma*) вживається як синонім до терміна *фраза*, тоді як у словацькій – до терміна *словосполучення* (слов. *sklad*). Отже, в українській лінгвістичній термінології *синтагма* інтерпретується як просодична одиниця, у словацькій – як синтаксична. Цей факт можна пояснити існуванням двох поглядів на наведений термін: автором фонетичного був російський лінгвіст Л.В. Щерба (1880–1944), автором синтаксичного швейцарський мовознавець Фердинанд де Сосюр (1857–1913).

2.2. *Sklad* ≠ *склад*. Омонімічні терміни *склад* – *sklad* також належать до різних рівнів мовної системи. На відміну від словацького синтаксичного контексту, в українській лінгвістиці лексема *склад* уживається виключно у фонетичному значенні, його словацький еквівалент – *slabika*.

2.3. *Flexia* ≠ *флексія*. Однакові за фонетичною будовою терміни *flexia* – *флексія* не рівнозначні з семантичної точки зору, хоча й належать до спільної лінгвістичної сфери. Слов. *flexia* є синонімом до укр.

відмінювання, дієвідмінювання. За Й. Містриком, *flexia* (ohybanie): 1. утворення словоформ за відмінками і числами (відмінювання іменників, прикметників, займенників, числівників і дієприкметників); 2. утворення словоформ прикметників на вираження трьох ступінів порівняння (градація); 3. утворення особових і неособових дієслівних форм або утворення дієслова за особами і числами (дієвідмінювання)“ [Mistrík 2002: 57]. З цієї дефініції випливає, що термін *flexia* в словацькій лінгвістичній термінології вживається на позначення процесу, тоді як в українській це назва мовного засобу: релятивного афіксу на кінці слова, який виражає синтаксичні зв'язки між словами у словосполученні і реченні [Kocherhan 2003: 441].

2.4. Rovnorodý vetný člen ≠ однорідні члени речення. Рівнозвучність термінів *rovnorodý vetný člen* та *однорідні члени речення* супроводжується різницею в тлумаченні, викликаною міжмовною енантосемією. Зміст слов. *rovnorodý vetný člen* дорівнює укр. *неоднорідні члени речення* (досл. слов. *nerovnorodý vetný člen*). Наприклад, у словосполученні *súčasný slovenský spisovný jazyk* виділені слова інтерпретуються в словацькій лінгвістиці як *rovnorodý vetný člen*, а в українській як *неоднорідні члени речення*. Еквівалентом терміна *однорідні члени речення* в словацькій термінології є *viacnásobný vetný člen*. Наведені терміни розрізняються також формою вираження граматичного числа (однина в словацькій і множина в українській). Цей формальний незбіг можна пояснити певною різницею в синтаксичній інтерпретації: в традиційному українському синтаксисі кілька компонентів речення, що виконують тотожну функцію і відповідають на однакове запитання, кваліфікуються як кілька однорідних членів речення, а в словацькому вони трактуються як один складений член речення [Moško 2006: 42-43].

3. Семантичні незбіги загальновживаних термінів.
3.1. Словосполучення – sklad. Терміни *словосполучення – sklad*, якими позначають мінімальну синтаксичну одиницю, не можна вважати абсолютно еквівалентними через різницю у їхвнутрішній семантичній

структурі. Дефініція кожної з наведених одиниць збігається лише в першій частині: *поєднання двох або декількох повнозначних слів*, а далі цей термін трактується по-різному. У лінгвістичному словнику Й. Містрика він висвітлюється як *«сполучення двох або більше повнозначних слів на основі будь-якого синтаксичного зв'язку (підрядного, сурядного, предикативного)»* [Mistrík 2002: 209]. Аналогічно цей термін дефіновано в підручниках зі словацького синтаксису [Oravec, Bajzčíková 1986: 10; Nižníková 1994: 6; Moško 2006: 20]. Словацький відповідник *sklad* і український *словосполучення* асиметричні, адже в українській традиції це поняття обмежене лише конструкціями на основі підрядного зв'язку.

3.2. Jednočlenná veta – односкладне речення. Інший момент диспропорції спеціальної лінгвістичної лексики стосується термінів *jednočlenná veta – односкладне речення*, власне їх інтерпретації в контексті поділу речень на односкладні і двоскладні. Передусім йдеться про речення з імпліцитним, не вираженим підметом, який легко реконструювати, наприклад: *Mám návrh – Маю пропозицію. Hrajú Hamleta. – Грають Гамлета. Potom zájdeme na kávu. – Потім підемо на каву.* Хоча в цих реченнях підмет матеріально не наявний, формально його можна легко відтворити на основі граматичної морфemi дієслова. В українському мовознавстві конструкції, в яких можна відновити потенційний підмет, кваліфікуються як односкладні речення; у словацькому синтаксисі вони пояснюються як *двоскладні речення з невираженим підметом (dvojčlenné vety s nevyjadreným podmetom)*. У цьому разі йдеться не лише про відмінності в інтерпретації паралельних явищ, але й про різний статус речень з імпліцитним підметом в українському та словацькому мовознавстві. У словацькій мові такі речення є нейтральними, тоді як наявність у них особового займенника у функції підмета додає реченню додаткового смислу, концентруючи увагу саме на суб'єкті. В українській мові така конотація виражається за допомогою фразового наголосу, наприклад:

Словацька мова	Українська мова
Prišiel. On prišiel (nie ona).	Він прийшов. Він прийшов (не вона).

3.3. Súvetie – складне речення. Різниця в обсязі словацького поняття *súvetie* та українського *складне речення* зумовлена різним тлумаченням простого й складного *речення* в наших граматиках. У словацькому синтаксисі кількість предикативних центрів у комплексній синтаксичній структурі узгоджується з кількістю присудків, а в українському синтаксисі це залежить від суми сполучень *підмет + присудок*. Отже, речення *Прийшов, побачив, переміг* (слов. *Prišiel som, videl som, zvíťazil som*) з точки зору українського синтаксису є простим, тому що присудки стосуються одного спільного підмета; проте за словацьким синтаксисом наведена конструкція кваліфікується як складне речення відповідно до кількості предикатів.

3.4. Viacnásobný prísudok – однорідні присудки. Із цього випливає, що словацьке і українське мовознавство вкладають різний зміст у термін *viacnásobný prísudok* – *однорідні присудки*. У словацькій лінгвістичній термінології *viacnásobný prísudok* обмежується лише дієсловами, які перебувають у синонімічному зв'язку або повторюються, наприклад: *Máriu som miloval, ľúbil a zbožňoval* / ЯМаріюкохав, любив і обожнював. Як відомо, в українському мовознавстві термін *однорідні присудки* визначається як члени речення, виражені кількома дієсловами, що актуалізують спільний суб'єкт, і це взагалі не залежить від їх семантичних зв'язків, а тому речення *Прийшов, побачив, переміг* / *Prišiel som, videl som, zvíťazil som* інтєрпретується в українській лінгвістичній традиції як просте з однорідними присудками.

3.5. Prípona – закінчення або суфікс. Контрастивне дослідження лексичних одиниць у словацькій та українській мовах дає підстави визначити асиметричне явище, коли еквівалент в одній із порівнюваних мов є семантично ширший, ніж у другій. У цьому разі в другій мові наявні дві (або більше) одиниці перекладу, кожна з яких має вужче значення.

Цей факт можна спостерігати в тому числі й на матеріалі лінгвістичної термінології, зокрема, на прикладі словацького терміна *prípona*. У словацькій мовознавчій практиці він дефінується як частина слова, що стоїть після основи слова (кореневою морфемою) і змінює його семантику (*pek-ár*) або граматичне значення (*žen-a, -y*). Інакше кажучи, термін *prípona* уживається як у дериватологічному, так і в граматичному смислі. Ю. Фурдик пропонує таке визначення: „**suffix (slovotvorná prípona)** – Typ slovotvorného formantu, ktorý sa pripája za slovotvorný základ; pozostáva z derivačnej morfémy a gramatickej morfémy nedeliteľne s ňou spojenej: *kniha* → *kniž-k(a)*, *gazda* → *gazdo-ov(ar’)*, *stôl* → *stol-ov(jý)*“ [Furdík 2004: 158]. З цього випливає, що термін *prípona* можна використовувати в обох значеннях: як *prípona slovotvorná (derivatologická)* й як *prípona² gramatická*. Тому в мовознавчих текстах може вживатися з атрибутом *pádová* (відмінкова), *ohýbacia* (відмінювана), *relačná* (реляційна), *gramatická* (граматична) чи *slovotvorná* (словотвірна), пор.:

„*Pri skloňovaní substantív sa menia najmä **pádové** prípony*“ [Navrátil 2005: 28];

„*Pri skloňovaní podstatného mena podľa jednotlivých vzorov sa mení **ohýbacia (relačná)** prípona*“ [Navrátil 2005: 28];

„*V súčasnej slovenčine nie je produktívne tvorenie slov ani slovotvornou príponou -isko*“ [Navrátil 2005: 30].

У навчальній і науковій практиці термінологічна одиниця *príponav* граматичному значенні звичайно вживається без означення, про що свідчить контекст, напр.:

„*Lokál s príponou -uje vymedzený fonologicky*“ [Navrátil 2005:39];

„*Vývin v súčasnej spisovnej slovenčine zreteľne ukazuje na čoraz väčšie používanie prípony -i, ktorá má progresívny charakter*“ [Navrátil 2005: 36];

„*Slovo pán má príponu -u vtedy, keď je prívlastkom: pánu ušiteľovi*“ [Navrátil 2005: 33];

„*Substantíva otec, syn, duch, Boh, Kristus majú v náboženskom štýle príponu -u*“ [Navrátil 2005: 33] тощо.

В українському мовознавстві різниця між дериваційною і реляційною морфемами виражена термінологічно: термін *суфікс* уживається лише в словотвірному контексті, тоді як *закінчення* = *флексія* в граматичному. Ця семантична відмінність в українській лінгвістиці є принципова, важлива.

3.6. Postfix – постфікс. Незначна різниця у поясненні терміну *постфікс* пов'язана з деякими системними особливостями в самих мовах. Як в українській, так і в словацькій лінгвістиці поняття *постфіксу* (від лат. *postfixus* – приєднаний після) визначається як частина слова, що стоїть після граматичної морфеми і виконує функцію словотворення. Але відмінність у розумінні цього терміну проявляється в прикладах, якими наводяться в українських і словацьких джерелах.

М. Соколова кваліфікує його як дериваційну морфему [Sokolová 2006: 184], Ю. Фурдик пояснює *постфікс* як особливий тип суфікса [Furdík 2004: 43]; у словацьких працях цей термін демонструють на прикладі неозначених займенників: *kto-si*, *aký-si*, *kto-že*, *kto-ko Ivek* [Furdík 2004: 35, 45]. В українському мовознавстві вказане поняття презентується передусім зворотним компонентом *-ся* / *-сь*, який, на відміну від словацької самостійної дериваційної морфеми *sa* / *si*, є невід'ємною частиною українського зворотного дієслова (*брати* – *братися*, *беремо* – *беремося*, *одягати* – *одягатися*).

3.7. Apostrof – апостроф. *Апостроф* у словацькій лінгвістичній термінології вживається рідко і визначається як діакритичний знак, що ставиться в тексті на місці пропущеної літери або цифри. В українському мовознавстві термін *апостроф* – целітерний графічний знак, за допомогою якого відокремлюються йотовані голосні літери від попередніх губних приголосних та [r].

3.8. Mäkcěj – м'який знак. На перший погляд здається, що терміни *mäkcěj* та *м'який знак* перебувають у повній еквівалентності з урахуванням функції цих графем. Однак їх не можна кваліфікувати як абсолютно еквівалентні: словацький термін *mäkcěj* – це діакритичний знак, що уживається з приголосними [d'] [t'] [ň] [ɾ] для вираження фонологічної

ознаки палаталізованості цих звуків; український термін *м'який знак* – це літера (ь), використання якої при аналогічній функціональній навантаженості регулюється цілим рядом орфографічних правил, яких немає в словацькому правописі.

Висновок. Конфронтаційне дослідження словацької та української лінгвістичної термінології дозволяє зафіксувати прояви повного або часткового незбігу деяких термінів, які активно використовуються в традиційній навчальній та науковій практиці.

Передусім це стосується наявності безеквівалентних термінів, що відображають певні мовні реалії, які існують в терміносистемі лише однієї з порівнюваних мов. Переважно це стосується фонетичної і графічної системи словацької та української мов: слов. *dlžeň, vokáň*, укр. *йотовані голосні*. Крім того, відсутність деяких термінів пояснюється різницею в теоретичній інтерпретації аналогічних мовних явищ: слов. *zamlčaný podmet, doplnok, polopredikatívna konštrukcia, voľna a tesná polopredikatívna konštrukcia*, укр. *означено-особове речення, неозначено-особове речення, узагальнено-особоверечення*.

Зіставний аспект дозволяє визначити термінологічні одиниці, які при повному формальному збігу позначають різні мовознавчі поняття, – інтерлінгвальні омоніми, що виразно проявляються в таких парах термінів: *syntagma* – *синтазма*, *sklad* – *склад*, *rovnorodý vetný člen* – *однорідні члени речення*, *flexia* – *флексія*. По-різному в словацькому та українському мовознавстві інтерпретуються поняття *словосполучення* – *sklad, jednočlennáveta* – *односкладне речення*, *súvetie* – *складне речення*, *viacnásobný prísudok* – *однорідні присудки*, *prípona* – *закінчення або суфікс*, *postfix* – *постфікс*, *apostrof* – *апостроф*, *täkčej* – *м'який знак*. Ці терміни характеризуються несиметричною структурою внутрішньої семантики, що відображено в різній інтерпретації відповідних мовних явищ у словацькій та українській лінгвістиці.

Таким чином, підсумовуючи наведені мовознавчі факти і дефініції, а також практику використання лінгвістичних термінів у словацькій та

українській мовознавчій літературі можна зробити *висновок*, що термінологічна асиметрія пояснюється переважно різними класифікаціями і неоднаковою інтерпретацією певних явищ, присутніх в обох мовах. Визначені відмінності та незбіги важливо враховувати при викладанні словацької та української мов у білінгвальному середовищі, при перекладі мовознавчих текстів та при створенні перекладних словацько-українських та українсько-словацьких словників лінгвістичної термінології.

REFERENCES:

1. Adiahashi K., Palamarchuk O. etc. (2011). Ukrainsko-rošiisko-uhorskyi slovnyk linhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet».
2. Antonenko O., Lobur N., Palamarchuk O. etc. (2009). Ukrainsko-cheskyi slovnyk linhvistychnoi terminolohii. Lviv: Lvivskyi natsionalnyi universytet im. Ivana Franka.
3. Furdík J. Slovenská slovotvorba (teória, opis, cvičenia). / Ed. M. Ološtiak. – Prešov: Náuka, 2004.
4. Doroshenko S. I. (2006). Zahalne movoznavstvo. Navch. posibnyk. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
5. Hanych D. I., Oliinyk I. S. (1985): Slovnyk linhvistychnykh terminiv. Kyiv: Vyshcha shkola.
6. Karpenko Yu. O. (2006). Vstup do movoznavstva. Kyiv: Vydavnychiy tsentr “Akademiia”.
7. Kozelko I. R. (2016).Linhvistychna terminolohiia yak ob'iekt naukovykh doslidzhen u dysertatsiiakh kintsia 20 – pochatku 21 storichchia. In: Visnyk Natsionalnoho universytetu „Lvivska politehnika“,seriia: Problemy ukrainsoi terminolohii: zbirnyk naukovykh prats, vol. 842,pp. 131–134.
8. Kocherhan M. P. (2001). Vstup do movoznavstva. Pidruchnyk dlia studentiv filolohichnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv. Kyiv: Vydavnychiy tsentr “Akademiia”.
9. Kocherhan M. P. (2003). Zahalne movoznavstvo. Pidruchnyk dlia studentiv filolohichnykh spetsialnostei vyshchykh zakladiv osvity. K.: Vydavnychiy tsentr “Akademiia”.
10. Lytovchenko V. M. (2000). Slovnyk-minimum linhvistychnykh terminiv. Vinnytsia: Vinnytskyi derzhavnyi natsionalnyi universytet.
11. Mistrík J. Encyklopédia jazykovedy. (1993). Bratislava: Vydavateľstvo Obzor.

12. Mistrík, J. Lingvistický slovník. (2002). Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá.
13. Moško G. (2006). Príručkovetnéhorozboru. Prešov, Nauka.
14. Navrátil L. (2005). Nominálne slovné druhy. Nitra, Enigma.
15. Nižníková J.(1994). Praktická príručka slovenskej syntaxe. Prešov.
16. Oravec J., Bajžíková E. (1986). Súčasný slovenský spisovný jazyk: syntax.Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
17. Pachomovová S. (2016). Ukrajinsko-slovenská interferencia na syntaktickej úrovni. In: Slovenčina (nielen) ako cudzí jazyk v súvislostiach II. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, pp. 246–256.
18. Pakhomova S. M. (2012). Do problemy ukrajinsko-slovatskoi mizhmovnoi asymetrii na syntaksychnomu rívni. In: Studia Slovakistica, vol. 12, pp. 71–76.
19. Palamarchuk O. L., Strelchuk H. P. ta in. (2004). Ukraïnsko-polskyi slovnyk lïnhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet».
20. Palamarchuk O. L., Strelchuk H. P. ta in. (2006). Ukraïnsko-serbskyi slovnyk lïnhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet».
21. Palamarchuk O. L., Strelchuk H. P. ta in. (2008). Ukraïnsko-khorvatskyi slovnyk lïnhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet».
22. Selivanova O.O. (2006). Suchasna lïnhvistyka: Terminolohichna entsyklopediïa. Poltava: Dovkillia-K.
23. Selivanova O.O. (2011). Lïnhvistychna entsyklopediïa. Poltava: Dovkillia-K.
24. Semchynskyi S. V. (1996). Zahalne movoznavstvo. Vydannia 2-e, pereroblene i dopovnene. K.: AT “Oko”.
25. Slovník slovanské lingvistické terminologie 1. (1977)/ Ed. Jedlička, A. Praha: Academia.
26. Slovník slovanské lingvistické terminologie 2. (1979) / Ed. Jedlička, A. Praha: Academia.
27. Sokolová M. Morfematika vo vyučovaní slovenského jazyka na vysokých školách.In: Morfematický výskumslovenčiny (možnostijeho štatistického, elektronického a didaktického spracovania). Venované pamiatke Jána Horeckého. / Ed. Miloslava Sokolová, Martina Ivanová, Martin Ološtiak. Pešov: Grafotlač,2006. S. 177-234.
28. Strelchuk H. P. etc. (2000). Polsko-ukrajinskyi slovnyk lïnhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs "Kyivskyi universytet".
29. Strelchuk H. P. etc. (2005). Ukraïnsko-bolharskyi slovnyk lïnhvistychnykh terminiv. Kyiv: VPTs "Kyivskyi universytet".
30. Strelchuk H. P. etc. (2009). Serbsko-ukrajinskyi slovnyk lïnhvistychnoi terminolohii. Kyiv: VPTs "Kyivskyi universytet".

31. Ukrainska mova: Entsyklopediia. (2000). Pid red. V. M. Rusanivskoho, O.O. Taranenka. Kyiv: Ukr. Entsyklopediia.
32. Vakariuk L. O., Pantso S. Ye. (2007). Ukrainskyi slovotvir u terminakh. Ternopil: Dzhura.
33. Yermolenko S. Ya., Bybyk S. P., Todor O. R. (2001). Ukrainska mova. Korotkyi tlumachnyi slovnyk linhvistychnykh terminiv. Kyiv: Lybid.

Петровська Л.,

к.ф.н., Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Кір'ян К.

маг., Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Petrovska L.,

PhD., Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

Kirian K.

Master, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

УКРАЇНСЬКІ, ХОРВАТСЬКІ ТА ПОЛЬСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТАМИ-СОМАТИЗМАМИ ЯК ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ТАНАТОЛОГІЧНОЇ СЕМАНТИКИ

UKRAINIAN, CROATIAN AND POLISH PHRASEMES WITH SOMATIC COMPONENTS AS MEANS OF VERBALIZATION OF THANATOLOGICAL SEMANTICS

У статті розглянуто семантичні характеристики та структуру фразеологізмів української, хорватської і польської мов із соматичним компонентом, які вербалізують концепт "смерть", та їх значення в національно-мовній картині світу.

Ключові слова: фразеологізм, соматизм, картина світу, танатос.